

Téglák a falban

„Szerkesztő úr, az iskolák és iskolaudvarok förtelmes sivársága és osztársadalmi elmebaj közti szerves kapcsolatáról is írhatna ám egyszer!” Hát jó, egyszer írok róla. Tessék, itt van...

Oscar Wilde-nál olvastam, hogy minden faluban vagy városban az iskola kellene hogy legyen a leggyönyörűbb hely: olyan gyönyörű, hogy ha a gyerekek rossz fát tesznek a tűzre, azzal büntetik őket, hogy másnap nem mehetnek iskolába. Minden áldott nap láthatom, mily kevésbé teljesül minálunk ez a nagyon is jogos kíváncsi – hogy az iskolák mennyire nem a leggyönyörűbb helyei falvainknak és városainknak. Elég kinéznem az ablakon, máris szemem elé tárul a csattanós bizonyíték. Nem untig hallott, tönkrebecsült jelzőként tolu a számra, hogy „csattanós”, hanem mert vele fejezhetem ki legszabatosabban az ablakom alatt elterülő, vasráccsal bekerített, betonnal és döngölt sóderral beteregetett iskolaudvar lélekbe markolóan csúf és sivár valóságát.

Jobban mondva kinéznem sem kell, mert csukott ablakon, sőt a falon át is behatolnak hozzám a velótrázó csattanások, dübörgések, puffanások, ordibálások, ahogy be-becsapják a vaskaput, ahogy pattog a labda a betonon, ahogy boldogtalan, frusztrált gyerekek hordái tombolnak tízpercben az udvaron, vagy ahogy a fősorakoztatott osztályt egzecíroztatja a boldogtalan, frusztrált testnevelő tanár.

De a „szabadban”, mármint az udvar porában-piszkában megrendezett iskolai ünnepélyek lármája – az se kutya ám! A bemelegítőnek szánt népi demokratikus beatzene a hatvanas évekből. A sorakozásra meg „igazodásra” fölszólító vezényszavak. A kórusban kornyikálás. A rémséges szavalatok meg a még rémségesebb ünnepi beszédek, teletűzdelve a tanügyi érzélgősség, rossz ízlés és hazudozás évszázados közhelyeivel. Mindez akkora hangerővel, hogy másfél négyzetkilométeres körzetben beszakad az emberek dobhártyája, s ahány kutya csak van a környéken, megvész mind egy szál, a madarak meg egymás után potyognak le holtan a fákról vagy a levegőből.

Mély szájalomra és részvétre indít, hogy ivadékaink gyermekkoruk ilyen undok udvarokba és még undokabb tantermekbe és életkori gettókba van beszorítva. Nem csoda, ha tízpercekben torkuk szakadtából visítoznak és üvöltönek. Együtt szenvedek az érzékenyekkel, a finomakkal, diákok és tanárok legkülönbözősebbjeivel, akik a többiekénél is többet szenvednek az általános irányvesztés és szétzettség, az „anómia” tobzódásától.

Az említett „állatorvosi iskolának” pont az ablakaimmal szemközt van a hátsó bejárata. Azon át járkálnak be és ki: a tanügy kis elitje az apostolok lovain, a tanszerekek meg gyalog, kerékpáron vagy gépkocsin. A kora reggeltől késő estig tartó ki-be mászkálásnak a két szárnyú vaskapu az eszköze: ez a retesszel és lakattal zárható, nyikorgó pántokon forgó istencsapása. Az állandó nyitogatás-csukogatás olyan éktelen csattogással jár, hogy

a környező tömbházak lakóiban megáll az ütő, ökölbe szorul a kezük, és szörnyű átkokra nyílna a szájuk, de csak tátogni tudnak, mert nem kapnak levegőt. Ha szóhoz jutnának, „A rák egye le a kezeteket!” volna a legenyhébb átkuk. De nem jutnak szóhoz, csak szép csöndesen megbomlik az agyuk. Sokan öngyilkosok lesznek, a környéken lakók több mint fele idült alkoholisták. Lassanként mindenki begolyózik, vagy már réges-rég be is golyózott.

Ennek a pokoli kapunak a csettegését lehetetlenség megszokni. Hányszor akartam már fölrobbantani, vagy legalább bekenni valami undorkeltő anyaggal, mondjuk politikusok és közoktatási főnyikhajok bűzhödtt hablatyával! Minden egyes csattanása olyan, mintha szöges ostorral vágnának végig az agyamon. Az iskola udvara, ez a minden irányban épületekkel körülhatárolt, szinte hermetikusan zárt térség valóságos hangkattan, a legkisebb hangot is fölerősíti és visszaveri. A csöndes köhintés is dübörögve visszhangzik. Hanem „az van kiadva”, nyilván valami magasságos hülyeségközpontból, hogy mindig be kell csukni azt a rohadt kaput, nem mintha akadna az ocsmány udvarukon húsz fillérenyi érték, amit bárki is el akarna lopni tőlük, de hát az iskola klasszikusan az a hely, ahol annak muszáj érvényt szerezni, ami „ki van adva”.

A megfélemlített, bezápuzott, a tágabb vonatkozások iránt érzéketlen, a fennhatóságuk alá jutott iskolás gyerekeket tananyagba döngölő, mindenféle konfliktust gyáván kerülő tanszemélyzettel hiába próbál szót érteni az ember. Kezüket tördelve tehetetlenkednek. Gondoljunk csak bele: a hiányzó konfliktuskészség a korrupció egyik legkártékonyabb fajtája.

Nemcsak gyávák és korruptak, hanem tudatlanok is. Egész létezésük azon a teljességgel hamis föltevésen alapul, hogy a tudás intézményes *oktatásnak* az eredménye, jöllehet a legnagyobb részét annak, amit tudunk, nem az iskolában, nem tanárainktól, sőt éppen hogy tanáraink ellenében tanuljunk meg: beszélni, gondolkozni, érezni, szeretni, szeretkezni, játszani, káromkodni, politizálni, dolgozni és egyáltalán: *élni*. („Élni – *itt?* Na, ne szívasson, szerkesztő úr!”)

Vak vezet világtalant. „Jaj, biz ez a nevelészet / Csak *piano* nevel észet” – írta Arany János. Az iskolákban megszerezhető „tudás” jószerivel csak arra képesíti az embert, hogy idomított rabszolgaként – munkaerejét gagyi káprázatokért, színes üveggolyókért, tüzes vízért elherdáló konzumjanicsárként, elnyomás-technikusként, kifosztás-menedzserként, médiapribékként – be tudjon tagolódni a kizsákmányolás-alapú (*péká* madárnyelven „tudásalapú”) társadalomba.

Egyébiránt sem a tanzombik, sem a szülők nincsenek tisztában azzal a sarkalatos ténnyel, hogy az iskola életében a pedagógus valójában igen jelentéktelen szerepet játszik. Ahogy C. S. Lewis írta: „Ami jó vagy rossz az iskolás gyerekekkel történik, ahhoz a tanárok alig járulnak hozzá, és még kevesebbet tudnak róla.” Mutassanak nekem egy értelmes iskolás kölyköt, aki nem tartja a tanárnőit hülye libáknak és érzélgős idegroncoknak, a tanárait meg szadista hekusoknak, nagyképmű seggfejeknek vagy szájalmas pojácáknak...

Ady így írt *A magyar tanítókhöz* szólván: „S kik hivatatok vezérül a népnek, / Ne maradjatok gyáva csöcseléknek: / Úri gazságok jobbágy öreül.” De bizony

legnagyobbbrészt annak maradtak: gyáva csőcseléknek, úri gazságok jobbágy őreinek (olyasvalakiként mondom mindezt, akinek a szülei magyar néptanítók voltak, a Gárdonyi-féle, a sötétségben világító és utat mutató lámpások fajtájából). Az állítólagos szellemi munkások közt manapság nincs tudatlanabb, ostobább, „kontraszelektáltabb” népség a tanzombiknál. Gőzük sincs róla, milyen súlyos a felelősségük a társadalom bamba söpredékké züllesztésében, s ami a letragikusabb: a leghalványabb sejtelen formájában sem dereng föl bennük, miféle készségekre lesz szükség, hogy a globális parazitokrácia világrendjének összeomlása után önfenntartó kisközösségekbe szerveződve életben maradhassanak az emberek.

Ha a hátborzongató udvara és a pokoli hátsó kapuja felől nézem ezt a csúf, tömlöcszerű épületet, fölhagyok minden reménnyel. Dermesztő látvány már maga a rácskerítés is. Ezt az undokságot csak beteg lelkű alakok tervezhették és építhették. Bevált a tervezők perverz számítása: az elmúlt évtizedben 1218 nadrágülep akadt fenn és szakadt el a kihegyezett vasrudakon, 1217 alkalommal nebulók kifelé iparkodása közben, egy ízben pedig a tökrészeg pedellus próbált bemászni, mert nem boldogult a riglivel. Elégedetten dörzsölheti a markát az a vadbarom is, aki lebetonoztatta az udvar nagy részét: térdek és könyökök ezrei horzsolódtak le, bokák százai marjultak ki vagy törttek el rajta. A lökött bumburnyák miatt meg, aki az iskola második emeletére telepítette a kazánházat, amit csupán egyetlen ablaküveg választ el az udvartól, ennél fogva kora ősztől késő tavaszig tompa zúgásba borítja az egész környéket, ötvenkét szobanövényt és három varrógépet hajítottak ki az utcára, harmincöten kínoztak halálra valamilyen háziállatot, kilencen ölték meg a házastársukat, hat nő spontán elvetélt, hárman emigráltak Észak-Koreába, egy jobb napokat látott cipőfelsőrész-készítő pedig végső elkeseredésében előfizetett a Népszavára...

Az ilyen gyerekmegőrző és tantervi ítélet-végrehajtó intézetekben, ahová diák és tanár egyaránt utálkozva jár, nem az önmagára eszmélő, a tulajdon tökéletesedésén és a köz javán dolgozni tudó ember a képzés célja, hanem a *bedarálás*. Itt csak zajongástant, törtetéstant, birtoklástant, kapzsiságtant, herdálástant, földutálatot, vízutálatot, levegőutálatot, nagyképűséget, nemtörődömséget, bunkóságot, káoszt, drogozást és „rendszerkonform” gazemberséget lehet tanulni – főként ami a szerencsétlen kis tesztoszteronrobotokat, az emberfaj serdülőkorból soha ki nem gabalyodó hím egyedeit illeti, mert a lányok többségében van valami csapdába ejthetetlen belső védettség, a legzordabb tanodát is elviselhetővé tevő lágyság és finomság.

Ha le nem megyek és föl nem szedegetem az iskola kapuján és kerítésén kívüli járdáról a *pestilentia scholaris* nevű nyavalyában rakásra pusztuló sirlályok, sólymok és sasok tetemét meg a temérdek elhajigált limlomot, se tanár, se diák le nem hajol érte, hogy eltakarítsa, ugyanis a szemeteléstán is szerves része a tanagyagnak.

De hogy mégis túl tudom tenni magam a mindennapok gyötrelmein, hogy kínomban nem üvöltök, mint a sakál, azt csupán annak köszönhetem, hogy ezen az átkozott iskolaudvaron, amely nem hogy nem a leggyönyörűbb, hanem

az egyik legocsmányabb helye a városnak, a pokolian csattogó hátsó kaputól néhány lépésnyire áll egy csodálatosan terebélyes juharfa, sztoikus türelemmel és bölcs nyugalommal viselve el a tövében dühöngő káoszt és tébolyt. Attól is megszépül néhány pillanatra az elnéptelenedett iskolaudvar, hogy néha áthalad rajta egy-egy macska: a széppé avatás a macskák isteni adománya. Ha az a fa meg a macskák nem volnának, tán golyót is röpítenék a fejembe, vagy nem titkolnám tovább, hogy valójában nagybányai Miguel Vasziljevics Nietzsche azték herceg vagyok, vagy kivándorolnék a Hold túlsó felére, hogy ne is lássam a veszébe rohanó glóbuszt.

Mert néha egyetlen fa is meg tudja békéltetni az embert balsorsa minden nyűgével és nyilaival, a kor gúnycsapásaival, meg a sok-sok rúgással, amellyel méltatlanok bántalmazták a túró érdemet. Attól a juharfától tanulom nap mint nap, hogy szinte mindenben több a csodálnivaló, mint a viszolyogtató, s hogy mindenre van bocsánat, csak arra nincs, amit Bertrand Russell így fogalmazott meg: „Az emberek tudatlannak születnek, nem ostobának; ostobává a közoktatás teszi őket.” Nem lehet rá se bocsánat, se mentség, hogy a szabadságtól való szűkülő félelem igazgatta tanügyi kócerájok végtermékként kétlábú, tollatlan, önmagukat és másokat elnyomó és elnyomórító szórakozó-, fogyasztó- és szavazóbarmok barbár hordáit szabadítják rá a társadalomra: ez adja be végképp a kulcsot halálán lévő kultúránknak.

A parazitokrata hatalom és a közoktatás, a tömeg-félretájékoztató meg az egész *propaszféra* közti munkamegosztás így szól: „Ti butaságban tartjátok, mi meg kifosztjuk őket.” A tömeg a *propaszféra* áthatolhatatlanul sűrű szövésű hálójának foglya. „A propaszféra – állapítja meg Regina Belser – a *közélet* (oktatási intézmények, média, kormány, egyházak, szórakoztatóipar) összes szintjét jelenti, mégpedig a propaganda egy bordában szőtt, tökéletes rendszereként, amelyben minden egyes alrész megerősíti a többi alrész üzenetét. A megtévesztés szférájának óriási és mélységes hatékonysága abból fakad, hogy *valóságnak* érzélik az emberek. Ez a világ nem áll másból, mint felületekből – verbális és nem verbális végszavakból, célozgatásokból, hamis következtetésekből, és az emberek többségét sakkban tartó viselkedés-szabályzó készlettel: *a többiek viszolygásától és helytelenítésétől való félelemmel* él vissza. A televízió például folyamatosan, szüntelenül sulykolja a »korrekt« magatartást a vegyes házasságok iránt (ez a »trendi« meg a »kúl«), a zsidók és Izrael iránt (ők mindig ártatlan áldozatok, akik feltételek nélküli és korlátlan mértékű támogatást érdemelnek); a fehérek iránt (ők »az emberi faj rákfeneje«). A szövegkörnyezet, amelyben ezek az üzenetek megjelennek, filmsorozatoktól, helyzetkomikumon alapuló vígjátékoktól a talk show-ig vagy akár a sporteseményekig terjedhet; bármi is a megjelenési formája, a globalista, »újvilágrendes«, fehérellenes, cionistapárti éthosz »alapbeállításként«, vivőhullámként van jelen mindenütt. Minthogy valóságnak színelve jelenik meg a közsférában, behatol a magánéletbe is. A televízió, ama sajátossága révén, hogy a szó szoros értelmében beviszi a közéletet a magánélet központjába (a nappaliba, a hálószobába vagy a konyhába), s mert szinte valamennyi családi otthonban jelen van, »fehér zajt« szolgáltatva a mindennapi élethez, valamint erőteljes vizuális médium-voltából adódóan is, természete szerint haj-

lamos rá, hogy elsorvassa a szellemi tevékenység folyamatait: az elemzést, a szintézist, a képzeletet, és egynemű világnézetet plántáljon az agyakra. A gondolkodást kísérő képek megdöbbenő mértékben a televízió által közvetített képek; a divatos kiszólások, »magyarázatok«, de még a köznapi élet tárgyalási formái is a televízió által kivésott nyomvonalakat követik. A népesség ijesztően nagy százaléka voltaképp másodkézből vett életet él, a televízió által megszabott keretek között.”

Nincs más hátra, mint nagydobra verni, közhírré és közköveteléssé tenni: – Világ iskolakerülői, egyesüljete! Ivan Illich („az iskola csupán reklámügynökség, amely elhitegeti veled, hogy a társadalomra a meglévő formájában van szükséged”), Paulo Freire („a közoktatás a tanár-tanuló ellentmondás feloldásával, az ellentmondás pólusainak összebékítésével kell hogy kezdődjen, hogy mindkét fél egyszerre lehessen tanár és diák”), jöjjön el a ti országotok! Követeljük a társadalom iskolátlanítását, vagy legalább azt, hogy Astrid Lindgren Harisnyás Pippijének argentin iskolarendszerét vezessék be mindenütt: „Ott a húsvéti szünet a karácsonyi szünet után három nappal kezdődik, és alig ér véget a húsvéti szünet, három nap múlva már nyári vakáció van. A nyári vakáció november elsejéig tart, akkor nehéz időszak következik a karácsonyi szünidőig, ami november tizenegyedikén kezdődik. Azért azt is ki lehet bírni, mert leckét nem adnak föl. Argentínában szigorúan tilos leckét föladni és tanulni. Előfordul időnként, hogy egyik vagy másik argentin gyerek elbújik a ruhásszekrénybe, és ott titokban tanul, de ha a mamája rajtakapja, akkor van nemulass. Ott egyáltalán nincs számtan az iskolában, és ha valamelyik gyerek tudja, mennyi 7 meg 5, akkor azt a szégyenpadba ültetik, legalábbis ha volt olyan ostoba, hogy elmondta a tanító néninek. Olvasás is csak pénteken van, már ha akad könyv, amiből olvassanak. De sohasem akad. ... És akkor mit csinálnak az iskolában? ... Hát cukorkát esznek. Van a közelben egy cukorkagyár, onnan egy hosszú cső vezet az iskoláig, azon ömlik a cukorka egész nap, a gyerekeknek épp elég dolguk van vele, hogy mind megegyék. ... Hogy mit csinál a tanító néni? ... Szedegeti le a papírt a cukorkákról... Talán azt képzelted, hogy a gyerekek bajlódnak ezzel? Még mit nem! Sokan nem is mennek el az iskolába, csak a bátyjukat küldik el maguk helyett...”

*We don't need no education
We don't need no thought control
No dark sarcasm in the classroom
Teacher, leave us kids alone
Hey! Teacher! Leave us kids alone!
All in all you're just another brick in the wall
All in all you're just another brick in the wall.**

Pink Floyd: The Wall (A Fal): „Nem kérünk a nevelésből / Nem kell nekünk agymosás / Sem gúnyolódás az osztályban / Tanár, szállj le rólunk már / Hé, tanár, szállj le rólunk már! / Nem vagy más, csak egy újabb tégl a falban / Semmi más, csak egy újabb tégl a falban.”